

Μελέτη για την εκπαίδευση στην Ελλάδα

Πρωτοβάθμια & Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το εκπαιδευτικό σύστημα έχει αναπτυχθεί με **βασικές κατευθυντήριες γραμμές** και δεν ακολουθεί συγκεκριμένες και δομημένες σε επίπεδο στρατηγικού σχεδιασμού επιλογές που να αναγνωρίζουν οριζόντιες και κατακόρυφες συνιστώσες (συστημική προσέγγιση). Όμως οι βασικές αυτές γραμμές απομονώνουν τις βαθμίδες και τα μεγέθη και αδυνατούν να τα συνδυάσουν προκειμένου να προσεγγίσουν το στόχο. Ο στρατηγικός σχεδιασμός και η πλατιά κοινωνική συναίνεση που θα τον στηρίξει είναι ακόμα ζητούμενα.

Η πολύχρονη ανάγκη για διαχείριση του συστήματος έχει προ πολλού αντικαταστήσει την όποια **στρατηγική (ως πρόθεση)** από μια **αναδυόμενη στρατηγική** (μέσα από τη διαχείριση του συστήματος) η οποία καταδικάζει εκ των προτέρων την όποια προσπάθεια αλλαγής.

Οι προσδοκίες των ενδιαφερομένων ομάδων εντός και εκτός συστήματος είναι πολλές, σημαντικές, συχνά αποκλίνουσες, ενώ το κόστος το κοινωνικό και οικονομικό για τα νοικοκυριά από μόνο του θέτει προτεραιότητες στην αντίθετη ακριβώς κατεύθυνση από εκείνη ενός δομημένου στρατηγικού σχεδιασμού. Για παράδειγμα περισσότερες προσπάθειες έχουν γίνει τα τελευταία 40 χρόνια στον τρόπο εισαγωγής των αποφοίτων του Λυκείου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αντί από τις απολύτως αναγκαίες μεταρρυθμίσεις (στόχων, περιεχομένου και παραγόμενων αποτελεσμάτων) της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Τέλος, οι υπάρχουσες βάσεις δεδομένων, ακόμα και στις περιπτώσεις που αξιοποιούνται: α) δεν ανταποκρίνονται (ως προδιαγραφές παραμέτρων) σε μια σύγχρονη και με δυνατότητα ανάπτυξης κοινωνικής και εκπαιδευτικής πραγματικότητας, και β) αποδίδουν στοιχεία σε απολύτως στοιχειώδη ποσοτικά δεδομένα χωρίς να αναζητούν εξίσου στοιχειώδη ποιοτικά δεδομένα (π.χ. τρόποι διαχείρισης και χρήσης των υποδομών).

Το εκπαιδευτικό σύστημα είναι ουσιαστικά αναποτελεσματικό και αδύναμο.

Αναποτελεσματικό: επειδή αδυνατεί να ανταποκριθεί (ή και να μεταβάλλει) στις προσδοκίες της κοινωνίας, η οποία δαπανώντας τα 2/3 της δημόσιας χρηματοδότησης της εκπαίδευσης σε φορείς εκτός συστήματος εκτιμά ότι είτε αναπληρώνει αδυναμίες της δημόσιας εκπαίδευσης, είτε ότι προσφέρει περισσότερες ευκαιρίες στα παιδιά της. Όμως ο πρώτος λόγος υποδηλώνει κενά στο στρατηγικό σχεδιασμό, ενώ ο δεύτερος υποδηλώνει είτε ότι το σύστημα δεν μεριμνά για τον αδύνατο, είτε ότι δεν διαθέτει πολλαπλές ατομικές επιλογές για την επαγγελματική σταδιοδρομία του μαθητή.

Αδύναμο: επειδή δεν διαθέτει μηχανισμό που να εντοπίζει μέσα σε ένα δυναμικό και εξελισσόμενο περιβάλλον τις εκάστοτε αδυναμίες-ανεπάρκειες, ή και τα νέα δεδομένα και να αντιδρά διορθωτικά. Υποτιμώντας διαρκώς τα μικρά μεγέθη, επιχειρεί απλώς να συντηρήσει τα μεγάλα.

Η παρούσα μελέτη για την Εκπαίδευση (Πρωτοβάθμια-Δευτεροβάθμια) του ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ επιθυμεί:

- A) να καταθέσει το αυξημένο ενδιαφέρον του κοινωνικού εταίρου για την εκπαίδευση, ως παράγοντα κρίσιμου για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της χώρας.**
- B) να υπογραμμίσει τις προκύπτουσες –πάσης μορφής ανισότητες- που αντιστρατεύονται την κοινωνική συνοχή, ή και την απειλούν.**
- Γ) να αποδώσει την αναγκαία σημασία στο ρόλο των τοπικών κοινωνιών στην χάραξη των εθνικών πολιτικών.**
- Δ) να συμβάλλει ενεργά και αποτελεσματικά στο κοινωνικό αίτημα για ειλικρινή, αποτελεσματική και τεκμηριωμένη διαβούλευση για την ποιοτική αναβάθμιση του εκπαιδευτικού μας συστήματος.**

Από την ανάλυση των στοιχείων που εκτέθηκαν στην παρούσα έκθεση και τα οποία στηρίχθηκαν αποκλειστικά στα όσα η Γ.Γ. ΕΣΥΕ και το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους έχουν δημόσια ανακοινώσει, προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- Το σύστημα υποκρύπτει **ασυνέπειες στη δομή και τους στόχους του**. Σε όλες τις παραμέτρους που ανιχνεύτηκαν στην παρούσα μελέτη, τα Υποσυστήματα, οι τομείς και οι κατηγορίες σχολείων παρουσιάζονται χωρίς συνέπεια ως προς τη θέση τους στο σύστημα.
- Το σύστημα **δεν διαθέτει πόρους για την ανάπτυξη της στρατηγικής του**. Οι πόροι εξαντλούνται σε λειτουργικές δαπάνες, δεν επιμερίζονται χωροταξικά, και οι καινοτομικές λύσεις χρηματοδοτούνται συνήθως από συγχρηματοδοτούμενα κοινοτικά προγράμματα, χωρίς άλλη πρόβλεψη για το μέλλον τους.
- Το σύστημα **επικεντρώνει αντανakλαστικά το ενδιαφέρον του εκεί που η κοινωνία το πιέζει**. Σήμερα στα Γενικά Λύκεια και στο σύστημα πρόσβασης. Γι αυτό και επί δεκαετίες η Υποχρεωτική εκπαίδευση της χώρας δεν διαθέτει ενιαίο σχεδιασμό με αποτέλεσμα κατά τη μετάβαση από Μέρος σε Μέρος (Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο) να διαφοροποιούνται τόσο τα μεγέθη, όσο και τα αποτελέσματα. Ελάχιστες είναι οι καινοτομίες που είχαν ταυτόχρονη εφαρμογή και επιτυχία στα μέρη (τις βαθμίδες) της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης.
- Το σύστημα γεννά επιπλέον και **μικρότερα Υποσυστήματα ή και Μέρη** (Ειδικές Κατηγορίες Γυμνασίων, Τμήματα και Μονάδες Ειδικής Αγωγής, αυξημένος αριθμός αλλοδαπών σε ορισμένα Δημοτικά και Γυμνάσια), **αλλά αδυνατεί να ξεδιδικεύσει το όραμα και τη στρατηγική του σε αυτά**. Δημιουργεί έτσι νέες εκπαιδευτικές και κοινωνικές ανισότητες με ιδιαίτερο προστιθέμενο κόστος για το μέλλον. Οι διαφοροποιήσεις μεταξύ των Υποσυστημάτων της **Ανώτερης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης** (Γενικά Λύκεια – ΤΕΕ) και ιδιαίτερα οι αρνητικοί ρυθμοί μεταβολής του δεύτερου θέτουν άμεσο ζήτημα επαναπροσδιορισμού του στόχου καθενός, αλλά και της μεταξύ τους σχέσης.
- Το σύστημα ενώ έχει την ευθύνη της λειτουργίας τού **Δημόσιου τομέα** και ταυτόχρονα την εποπτεία του **Ιδιωτικού τομέα** της εκπαίδευσης **δεν διασφαλίζει «το ομόρροπο» στις στρατηγικές τους επιλογές**. Οι δύο τομείς εμφανίζονται με διαφορετικές επιλογές ως προς την επένδυση και διαχείριση βασικών μεγεθών της εκπαίδευσης (επένδυση στις υποδομές-επένδυση στο διδακτικό προσωπικό, σχολική διαρροή, μέτριες και χαμηλές επιδόσεις). Οι λόγοι αυτής της διαφοροποίησης ωστόσο εμπεριέχουν χρήσιμες πληροφορίες για τη διαμόρφωση ενός δυναμικού στρατηγικού σχεδιασμού για την εκπαίδευση.
- Το σύστημα **αγνοεί το μέγεθος των γεωγραφικών-κοινωνικών ανισοτήτων στην επιχειρησιακή του δράση**, και επιμένει να προβάλλει το ίδιο μοντέλο/πρότυπο δράσης προς όλους.
- Οι **Υποδομές** του συστήματος είναι πράγματι το αδύνατο σημείο του με υψηλή διαφοροποίηση ανά κατηγορία Σχολείου και σε επίπεδο νομού.

- Η επίδοση του **Μαθητικού Πληθυσμού** και ιδιαίτερα ο αριθμός των μαθητών με **Μέτρια Επίδοση** και όσων **Απορρίπτονται και Επαναλαμβάνουν την τάξη** δεν πρέπει να υποτιμηθεί γιατί μαζί με το **Δείκτη Σχολικής Διαρροής** αποτελούν δείκτες αποτελεσμάτων του συστήματος, αλλά και το αδύνατο σημείο του (με υψηλότατη διαφοροποίηση ανά Νομό και Υποσύστημα και αρνητικούς ρυθμούς μεταβολής).
- Το **Προσωπικό** που υπηρετεί στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση αποτελεί μέγεθος με σημαντικό εύρος διαφοροποιήσεων σε επίπεδο νομού, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί τον κρίσιμο παράγοντα για τη διασφάλιση της ποιότητας στην εκπαίδευση. Το ότι η λειτουργία του συστήματος στηρίζεται και στην αξιοποίηση αναπληρωτών και ωρομίσθιων εκπαιδευτικών αποτελεί μειονέκτημα στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και επιπλέον αποδυναμώνει το ρόλο και την αποτελεσματικότητα του Συλλόγου Διδασκόντων.
- Η **αναδιάρθρωση της δομής της διοίκησης** και της **επιστημονικής καθοδήγησης** της εκπαίδευσης, τόσο στην κεντρική υπηρεσία του ΥΠΕΠΘ, όσο και στις περιφερειακές υπηρεσίες και στους εποπτευόμενους φορείς είναι απολύτως αναγκαία προκειμένου να αναπτυχθεί μια δομημένη στρατηγική επιλογή και να γίνει αποτελεσματική η διαχείριση της καινοτομίας.

Η **διασφάλιση της ποιότητας** σε όλο το φάσμα της εκπαιδευτικής πυραμίδας και στο εύρος ολόκληρης της εκπαιδευτικής κοινότητας αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για τον στρατηγικό σχεδιασμό του εκπαιδευτικού μας συστήματος και όλων του των βαθμίδων: ένα καλό Νηπιαγωγείο & Δημοτικό σχολείο, στηρίζει ένα καλό Γυμνάσιο, ένα καλό Γενικό Λύκειο, μια αξιόλογη και αξιοπρεπή Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση, κι ένα ακόμα καλύτερο Πανεπιστήμιο.

Ο κοινός στόχος είναι πλέον σαφής: **μια ποιοτική εκπαίδευση με ευαισθησία, έγνοια και φροντίδα για τις υπαρκτές κοινωνικές και εκπαιδευτικές ανισότητες.** Ένα αποτελεσματικό εκπαιδευτικό σύστημα διασφαλισμένης ποιότητας, με πολλαπλές επιλογές και δυνατότητες, τόσο για την τυπική εκπαίδευση, όσο και για τη Δια Βίου εκπαίδευση. Ένα δημοκρατικό και ανθρώπινο σχολείο σε κάθε γωνιά της χώρας, προσβάσιμο από κάθε πολίτη.

ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ:

- Ως προς την υλικοτεχνική υποδομή, ο αριθμός των **αίθουσών ανά σχολική μονάδα** καλύπτει τις απολύτως στοιχειώδεις ανάγκες των τμημάτων, αφού η μέση αναλογία είναι 1,1 αίθουσες / τμήμα. Ωστόσο, οι πληροφορίες που συλλέγονται από την ΕΣΥΕ δεν επαρκούν για την εξέταση επιπλέον χαρακτηριστικών της μονάδας ως προς τις υποδομές. Αξίζει, επίσης, να σημειωθεί πως μέσα στην τριετία, παρατηρώντας τους ρυθμούς μεταβολής, τα μονοθέσια νηπιαγωγεία τείνουν να μετατρέπονται σε διθέσια, τα οποία το 2007 καλύπτουν το 46,1% των μονάδων της χώρας.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ:

- Στο σύνολο των σχολικών μονάδων τα **τμήματα** που λειτουργούν αποκλειστικά πρωί έχουν αυξηθεί κατά 3,1% και αποτελούν το 2007 το 95,7% του συνόλου των τμημάτων. Ωστόσο τα ολόημερα τμήματα μειώνονται κατά 1,9% και αποτελούν το 2007 το 19,0% του συνόλου των τμημάτων. Αξιοσημείωτη, τέλος, είναι η σταδιακή μείωση των ολιγοθέσιων μονάδων (συνολικά -9,1%) που αποτελούσαν το 2007 το 37,2% των σχολικών μονάδων.
- Οι αυξομειώσεις που έχουν παρατηρηθεί ως προς τις υποδομές των **εργαστηρίων** και των **λοιπών υποδομών** (αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, βιβλιοθήκες και γυμναστήρια) δεν είναι αρκετά σημαντικές για να μεταβάλλουν και την αναλογία των υποδομών αυτών ανά σχολική μονάδα. Έτσι για το έτος 2007, στο μέσο δημοτικό σχολείο της χώρας αναλογούν: 0,2 εργαστήρια φυσικών επιστημών, 0,5 εργαστήρια πληροφορικής, 0,02 εργαστήρια τεχνολογίας, 0,1 εργαστήρια ξένων γλωσσών, 0,4 αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, 0,4 βιβλιοθήκες και 0,1 γυμναστήρια.

ΓΥΜΝΑΣΙΑ:

- Στο σύνολο των σχολικών μονάδων το ποσοστό των **τμημάτων** που λειτουργούν αποκλειστικά πρωί φαίνεται σταθερό μέσα στην τριετία και έχει διαμορφωθεί το 2007 στο 99,7% των τμημάτων (το ποσοστό υπολογίζεται επί των ημερησίων μονάδων).
- Τόσο τα **εργαστήρια**, όσο και οι **λοιπές υποδομές** (αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, βιβλιοθήκες και γυμναστήρια) έχουν αυξηθεί στο σύνολο των σχολικών μονάδων. Η εικόνα που έχει διαμορφωθεί είναι καλύτερη από εκείνη των δημοτικών, αφού φαίνεται πως σε κάθε γυμνάσιο αναλογεί πλέον ένα εργαστήριο πληροφορικής, ενώ η αναλογία εργαστηρίων φυσικών επιστημών/σχολείο προσεγγίζει τη μονάδα (0,8). Ωστόσο, τα εργαστήρια τεχνολογίας και ξένων γλωσσών κυμαίνονται ακόμα σε χαμηλά επίπεδα. Οι λοιπές υποδομές των γυμνασίων ανά σχολική μονάδα κυμαίνονται επίσης σε χαμηλά επίπεδα, και για το 2007 έχουν ως εξής: 0,6 αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, 0,5 βιβλιοθήκες και 0,4 γυμναστήρια ανά σχολική μονάδα.

ΛΥΚΕΙΑ:

- Στο σύνολο των σχολικών μονάδων το ποσοστό των **τμημάτων** που λειτουργούν αποκλειστικά πρωί διατηρείται σταθερό στην τριετία και έχει διαμορφωθεί το 2007 στο 99,6% των τμημάτων (το ποσοστό υπολογίζεται επί των ημερησίων μονάδων).
- Τόσο τα **εργαστήρια**, όσο και οι **λοιπές υποδομές** (αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, βιβλιοθήκες και γυμναστήρια) έχουν αυξηθεί στο σύνολο των σχολικών μονάδων. Η εικόνα που έχει διαμορφωθεί είναι καλύτερη από εκείνη των δημοτικών και παρόμοια με τα γυμνάσια, αφού φαίνεται πως σε κάθε λύκειο αναλογεί ένα εργαστήριο πληροφορικής, ενώ η αναλογία εργαστηρίων φυσικών επιστημών / σχολείο προσεγγίζει τη μονάδα (0,9). Ωστόσο, τα εργαστήρια τεχνολογίας και ξένων γλωσσών κυμαίνονται ακόμα σε χαμηλά επίπεδα. Οι λοιπές υποδομές των λυκείων

ανά σχολική μονάδα κυμαίνονται επίσης σε χαμηλά επίπεδα, και για το 2007 έχουν ως εξής: 0,5 αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, 0,4 βιβλιοθήκες και 0,4 γυμναστήρια ανά σχολική μονάδα.

ΤΕΕ:

- Στο σύνολο των σχολικών μονάδων το ποσοστό των **τμημάτων** που λειτουργούν αποκλειστικά πρωί αυξάνεται κατά 1,8% μέσα στην τριετία και έχει διαμορφωθεί το 2007 στο 84,0% των τμημάτων (το ποσοστό υπολογίζεται επί των ημερησίων μονάδων).
- Τόσο τα **εργαστήρια**, όσο και οι **λοιπές υποδομές** (αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, βιβλιοθήκες και γυμναστήρια) έχουν αυξηθεί στο σύνολο των σχολικών μονάδων. Σύμφωνα με τα στοιχεία του 2007, φαίνεται πως σε κάθε ΤΕΕ-ΕΠΑΛ αναλογεί σχεδόν ένα εργαστήριο πληροφορικής (0,9), ενώ η αναλογία εργαστηρίων φυσικών επιστημών / σχολείο έχει αυξηθεί σημαντικά μέσα στην τριετία και ισούται με 0,5 εργαστήρια ανά σχολική μονάδα. Ωστόσο, τα εργαστήρια τεχνολογίας και ξένων γλωσσών κυμαίνονται ακόμα σε χαμηλά επίπεδα. Οι λοιπές υποδομές των ΤΕΕ-ΕΠΑΛ ανά σχολική μονάδα κυμαίνονται επίσης σε χαμηλά επίπεδα, και για το 2007 έχουν ως εξής: 0,3 αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, 0,4 βιβλιοθήκες και 0,2 γυμναστήρια ανά σχολική μονάδα.

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΠΟΥ ΥΠΗΡΕΤΕΙ ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ:

- Ως προς το προσωπικό που υπηρετεί, το ποσοστό των **απόντων** αυξάνεται κατά 6,5% και διαμορφώνεται το 2007 στο 6,1% του διδακτικού προσωπικού.
- Το προσωπικό με **επιπλέον ακαδημαϊκά προσόντα** τείνει να αυξάνει μέσα στην τριετία και έχει διαμορφωθεί στο 23,3% του συνολικού διδακτικού προσωπικού.
- Σημαντική, όμως, είναι και η αύξηση που έχει παρουσιάσει το **βοηθητικό προσωπικό** μέσα στην τριετία κατά 30,1% (839 άτομα επιπλέον).

ΔΗΜΟΤΙΚΑ:

- Το ποσοστό των **απόντων** εκπαιδευτικών έχει μειωθεί κατά 8,5% και έχει διαμορφωθεί το 2007 στο 6,2% του διδακτικού προσωπικού.
- Το ποσοστό των εκπαιδευτικών με **μη πλήρες ωράριο** έχει μειωθεί κατά 68,3% και αντιστοιχεί στο 0,4% του συνολικού διδακτικού προσωπικού το 2007.
- Σημαντική είναι η αύξηση των **εκπαιδευτικών ειδικότητας** κατά 31,7% (4.360 επιπλέον δάσκαλοι), οι οποίοι, το τελευταίο έτος, αποτελούν το 23,3% του προσωπικού.
- Μέσα στην τριετία το ποσοστό του **μόνιμου προσωπικού** έχει μειωθεί κατά -2,4% και του απασπασμένου κατά -1,1%, ενώ οι αναπληρωτές έχουν αυξηθεί από 7% το 2005 σε 9% (1.206 επιπλέον) το 2007.
- Μικρή αύξηση (κατά 1,7%) έχει σημειώσει το διδακτικό προσωπικό με **επιπλέον ακαδημαϊκά προσόντα** μέσα στην τριετία, και αποτελεί το 24,6% του συνόλου το διδακτικού προσωπικού το 2007.
- Τέλος, σημαντική αύξηση (κατά 39,9%) παρουσιάζει το **βοηθητικό προσωπικό** που υπηρετεί στα δημοτικά (2.475 επιπλέον άτομα σύμφωνα με τα στοιχεία της έναρξης).

ΓΥΜΝΑΣΙΑ:

- Το ποσοστό των **απόντων** εκπαιδευτικών έχει αυξηθεί κατά 12,7% (987 άτομα επιπλέον) και έχει διαμορφωθεί το 2007 στο 11,7% του διδακτικού προσωπικού.

- Το ποσοστό των εκπαιδευτικών με **μη πλήρες ωράριο** έχει αυξηθεί κατά 11,5% και ισούται με το 6,5% του συνολικού διδακτικού προσωπικού το 2007.
- Μέσα στην τριετία το ποσοστό του **μόνιμου προσωπικού** παραμένει αμετάβλητο και ίσο με 80,6% το 2007, ενώ του αποσπασμένου έχει αυξηθεί κατά 20,6% (1.206 άτομα επιπλέον), ενώ οι αναπληρωτές έχουν μειωθεί κατά 37,9%, από 7,3% το 2005 σε 4,6% (959 άτομα λιγότερο) το 2007.
- Μικρή αύξηση (κατά 1,6%) έχει σημειώσει το διδακτικό προσωπικό με **επιπλέον ακαδημαϊκά προσόντα** μέσα στην τριετία, και αποτελεί το 30,9% του συνόλου το διδακτικού προσωπικού το 2007.
- Τέλος, αύξηση (κατά 7,5%) παρουσιάζει το **λοιπό προσωπικό** (βοηθητικό, διοικητικό και παιδαγωγικό) που υπηρετεί στα γυμνάσια (224 επιπλέον άτομα σύμφωνα με τα στοιχεία της έναρξης). Είναι χαρακτηριστικό πως η αύξηση αυτή αφορά στο βοηθητικό και διοικητικό προσωπικό, αφού το παιδαγωγικό προσωπικό μειώνεται κατά 12,8% μέσα στην τριετία.

ΛΥΚΕΙΑ:

- Το ποσοστό των **απόντων** εκπαιδευτικών έχει μειωθεί κατά 3,7% (αν και σε απόλυτα νούμερα ο αριθμός των απόντων παραμένει σταθερός και ίσος με 2.831 άτομα το 2007) και έχει διαμορφωθεί το 2007 στο 9,7% του διδακτικού προσωπικού.
- Το ποσοστό των εκπαιδευτικών με **μη πλήρες** ωράριο έχει αυξηθεί κατά 6,5% και ισούται με το 4,9% του συνολικού διδακτικού προσωπικού το 2007.
- Μέσα στην τριετία το ποσοστό του **μόνιμου προσωπικού** παραμένει αμετάβλητο και ίσο με 83,2% το 2007, ενώ του αποσπασμένου έχει αυξηθεί κατά 8,0% (375 άτομα επιπλέον), ενώ οι αναπληρωτές έχουν μειωθεί κατά 22,3%, από 3,6% το 2005 σε 2,8% (153 άτομα λιγότερο) το 2007.
- Μικρή αύξηση (κατά 5,8%) έχει σημειώσει το διδακτικό προσωπικό με **επιπλέον ακαδημαϊκά προσόντα** στην τριετία, και αποτελεί το 34,1% του συνόλου το διδακτικού προσωπικού το 2007.
- Τέλος, αύξηση (κατά 9,0%) παρουσιάζει το **λοιπό προσωπικό** (βοηθητικό, διοικητικό και παιδαγωγικό) που υπηρετεί στα λύκεια (547 επιπλέον άτομα σύμφωνα με τα στοιχεία της έναρξης). Είναι χαρακτηριστικό πως η αύξηση αυτή εντοπίζεται στο παιδαγωγικό προσωπικό, το οποίο μέσα σε τρία χρόνια τετραπλασιάστηκε (από 76 άτομα το 2005 σε 383 το 2007).

ΤΕΕ:

- Το ποσοστό των **απόντων** εκπαιδευτικών έχει αυξηθεί κατά 24,4% και έχει διαμορφωθεί το 2007 στο 11,8% του διδακτικού προσωπικού. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ακόμα και σε απόλυτες τιμές ο αριθμός των απόντων έχει αυξηθεί σημαντικά (301 άτομα επιπλέον) τη στιγμή που ο συνολικός αριθμός του διδακτικού προσωπικού έχει μειωθεί κατά 1.213 άτομα.
- Το ποσοστό των εκπαιδευτικών με **μη πλήρες** ωράριο έχει μειωθεί κατά 8,9% και ισούται με το 6,9% του συνολικού διδακτικού προσωπικού το 2007.
- Μέσα στην τριετία το ποσοστό του **μόνιμου** προσωπικού έχει αυξηθεί κατά 7,4% και έχει διαμορφωθεί στο 85,8%, του αποσπασμένου έχει επίσης αυξηθεί κατά 14,2%, ενώ οι αναπληρωτές έχουν μειωθεί κατά 56,6%, από 12,4% το 2005 σε 5,4% το 2007.
- Μικρή αύξηση (κατά 4,5%) έχει σημειώσει το διδακτικό προσωπικό με **επιπλέον ακαδημαϊκά προσόντα** μέσα στην τριετία, και αποτελεί το 38,6% (το μεγαλύτερο ποσοστό που έχει καταγραφεί σε όλες τις βαθμίδες) του συνόλου το διδακτικού προσωπικού το 2007.
- Τέλος, αύξηση (κατά 3,1%) παρουσιάζει το **λοιπό προσωπικό** (βοηθητικό, διοικητικό και παιδαγωγικό) που υπηρετεί στα ΤΕΕ-ΕΠΑΛ (σύμφωνα με τα στοιχεία της έναρξης). Είναι χαρακτη-

ριστικό πως η αύξηση αυτή εντοπίζεται κυρίως στο βοηθητικό προσωπικό, ενώ το διοικητικό προσωπικό φαίνεται να μειώνεται.

Ο ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΑ:

- Το ποσοστό των μαθητών που φοιτούν στα δημοτικά και έχουν **μεγαλύτερη από την κανονική ηλικία** στο σύνολο των σχολείων παρουσίασε ελαφρά μείωση μέσα στην τριετία κατά -0,1% και αποτελεί το 2007 το 1,5% του συνόλου των μαθητών, δηλαδή 9.600 μαθητές.
- Το ποσοστό των μαθητών που **διακόπτουν αδικαιολόγητα τη φοίτησή τους** έχει μειωθεί κατά 7,1% και αποτελούν το 0,6% του συνολικού μαθητικού πληθυσμού. Είναι χαρακτηριστικό πως, το ποσοστό των μαθητών **με χαμηλή επίδοση** επίσης έχει μειωθεί κατά 14,6%, ενώ έχει αυξηθεί κατά 17,8% το ποσοστό εκείνων που χρειάζεται να επαναλάβουν την τάξη.

ΓΥΜΝΑΣΙΑ:

- Το ποσοστό των μαθητών που φοιτούν στα γυμνάσια και έχουν **μεγαλύτερη από την κανονική ηλικία** στο σύνολο των σχολείων μειώνεται μέσα στην τριετία κατά 10,8% και αποτελεί το 2007 το 14,1% του συνόλου των μαθητών.
- Το ποσοστό των μαθητών που **διακόπτουν αδικαιολόγητα τη φοίτησή τους** έχει μειωθεί κατά 3,0% και έχει διαμορφωθεί στο 4,1% το 2007.
- Είναι χαρακτηριστικό πως, το ποσοστό των μαθητών **με χαμηλή επίδοση** («Μέτρια» και «Καλά») έχει μειωθεί κατά 3,6% και το ποσοστό εκείνων που **απορρίπτονται** κατά -7,2%. Ταυτόχρονα, αυξάνεται το ποσοστό των μαθητών **με καλή επίδοση** («Πολύ Καλά» και «Άριστα») κατά 3,1% και διαμορφώνεται στο 55,7%.
- Μείωση παρουσιάζει και το ποσοστό των **διετών και πλέον** μαθητών κατά -8,3% και αποτελούν πλέον το 3,6% του συνόλου των μαθητών.

ΛΥΚΕΙΑ:

- Το ποσοστό των μαθητών που φοιτούν στα Λύκεια και έχουν **μεγαλύτερη από την κανονική ηλικία** στο σύνολο των σχολείων αυξάνεται ελαφρώς μέσα στην τριετία κατά 1,9% και αποτελεί το 2007 το 9,4% του συνόλου των μαθητών.
- Το ποσοστό των μαθητών που **διακόπτουν αδικαιολόγητα τη φοίτησή τους**, σε αντίθεση με τα γυμνάσια, έχει αυξηθεί κατά 20,1% (853 άτομα επιπλέον) και έχει διαμορφωθεί στο 2,3% το 2007.
- Είναι χαρακτηριστικό πως, το ποσοστό εκείνων που **απορρίπτονται** έχει αυξηθεί κατά 1,1% και έχει διαμορφωθεί στο 2,6% του συνολικού μαθητικού πληθυσμού το 2007.

ΤΕΕ:

- Το ποσοστό των μαθητών που φοιτούν στα ΤΕΕ-ΕΠΑΛ και έχουν **μεγαλύτερη από την κανονική ηλικία** στο σύνολο των σχολείων αυξάνεται ελαφρώς μέσα στην τριετία κατά 1,9% και αποτελεί το 2007 το 9,4% του συνόλου των μαθητών.
- Το ποσοστό των μαθητών που **διακόπτουν αδικαιολόγητα τη φοίτησή τους**, σε αντίθεση με τα λύκεια, έχει μειωθεί κατά 2,4% και έχει διαμορφωθεί στο 15,5% (το υψηλότερο ποσοστό σε σχέση με όλες τις άλλες βαθμίδες) το 2007.

- Είναι χαρακτηριστικό πως το ποσοστό του μαθητικού πληθυσμού με χαμηλή επίδοση («Μέτρια» και «Καλά») έχει μειωθεί κατά 17,4% και αποτελεί το 2007 το 17,0% του συνολικού μαθητικού πληθυσμού. Ταυτόχρονα, όμως, το ποσοστό εκείνων που απορρίπτονται έχει αυξηθεί κατά 14,2% και έχει διαμορφωθεί στο 4,1% του συνολικού μαθητικού πληθυσμού το 2007.

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΑΘΜΙΔΩΝ

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ:

- Από τη σύγκριση δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, τα ιδιωτικά νηπιαγωγεία εμφανίζονται να μην επενδύουν στο διδακτικό προσωπικό στο βαθμό που επενδύει ο δημόσιος τομέας. Χαρακτηριστικό είναι πως τα νηπιαγωγεία του Ιδιωτικού τομέα παρουσιάζουν μεγαλύτερη αναλογία μαθητών ανά τμήμα (20,4 μαθητές έναντι των 16,0 μαθητών για το 2006-2007), διδακτικού προσωπικού ανά σχολική μονάδα (2,09 αντί του 2,2) σε σχέση με τα δημόσια νηπιαγωγεία και με αναλογία μαθητών ανά νηπιαγωγό (18,1 έναντι των 11,2), γεγονός που αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα του δημόσιου νηπιαγωγείου.
- Αντίθετα, τα δημόσια νηπιαγωγεία υπολείπονται των ιδιωτικών ως προς το βοηθητικό προσωπικό που απασχολούν, αφού εμφανίζουν αναλογία ανά σχολική μονάδα ίση με 0,6 άτομα, ενώ η αντίστοιχη των ιδιωτικών είναι 2,8 άτομα ανά μονάδα. Γενικότερα στη στρατηγική για το ανθρώπινο δυναμικό, ο Δημόσιος με τον ιδιωτικό τομέα διαφοροποιούνται σημαντικά.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ:

- Εξετάζοντας την επάρκεια της υλικοτεχνικής υποδομής, τα ιδιωτικά σχολεία φαίνεται να υπερéχουν των δημόσιων ως προς τα εργαστήρια συνολικά (1 εργαστήριο ανά σχολική μονάδα έναντι του 0,75 των δημοσίων), αλλά και ως προς τις λοιπές υποδομές (1,1 υποδομές ανά σχολική μονάδα αντί των 0,9 των δημοσίων για το 2007).
- Εξετάζοντας το προσωπικό των δημοτικών, η εικόνα που παρατηρήθηκε είναι παρόμοια με εκείνη των νηπιαγωγείων. Τα ιδιωτικά δημοτικά σχολεία εμφανίζονται να μην επενδύουν στο διδακτικό προσωπικό στο βαθμό που επενδύει ο δημόσιος τομέας. Χαρακτηριστικό είναι πως τα πρώτα παρουσιάζουν μεγαλύτερη αναλογία μαθητών ανά τμήμα (21 μαθητές έναντι των 16,7 μαθητών για το 2007), μαθητών ανά εκπαιδευτικό (12,1 έναντι των 9,3) και διδακτικού προσωπικού ανά σχολική μονάδα (10,2 έναντι του 12,2) σε σχέση με τα δημόσια δημοτικά. Αντίθετα, τα δημόσια δημοτικά υπολείπονται των ιδιωτικών ως προς το βοηθητικό προσωπικό που απασχολούν, αφού εμφανίζουν αναλογία ανά σχολική μονάδα ίση με 1,1, ενώ η αντίστοιχη αναλογία των ιδιωτικών είναι 5,7 άτομα ανά μονάδα.
- Ως προς τον μαθητικό πληθυσμό δεν παρατηρούνται σημαντικές διαφορές μεταξύ του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα..

ΓΥΜΝΑΣΙΑ:

- Εξετάζοντας την επάρκεια της υλικοτεχνικής υποδομής, τα ιδιωτικά σχολεία, ημερήσια και εσπερινά φαίνεται να υπερéχουν των δημόσιων ως προς τα εργαστήρια συνολικά (2,9 εργαστήρια ανά σχολική μονάδα έναντι των 2,4 των δημοσίων ημερησίων), αλλά και ως προς τις λοιπές υποδομές (2,3 υποδομές ανά σχολική μονάδα αντί των 1,5 των δημοσίων ημερησίων για το 2007).
- Εξετάζοντας το προσωπικό των ημερησίων γυμνασίων, η εικόνα που παρατηρήθηκε είναι παρόμοια με εκείνη των νηπιαγωγείων και των δημοτικών. Τα ιδιωτικά γυμνάσια εμφανίζονται να

μην επενδύουν στο διδακτικό προσωπικό στο βαθμό που επενδύει ο δημόσιος τομέας. Χαρακτηριστικό είναι πως τα πρώτα παρουσιάζουν μεγαλύτερη αναλογία μαθητών ανά τμήμα (24,6 μαθητές έναντι των 21,9 μαθητών για το 2007), μαθητών ανά εκπαιδευτικό (7,4 έναντι των 6,9) και διδακτικού προσωπικού ανά σχολική μονάδα (23,0 έναντι του 21,9) σε σχέση με τα δημόσια γυμνάσια. Αντίθετα, τα δημόσια γυμνάσια υπολείπονται των ιδιωτικών ως προς το βοηθητικό προσωπικό που απασχολούν, αφού εμφανίζουν αναλογία ανά σχολική μονάδα ίση με 1,9, ενώ η αντίστοιχη αναλογία των ιδιωτικών είναι 9,7 άτομα ανά μονάδα.

- Ως προς τον μαθητικό πληθυσμό παρατηρούνται σημαντικές διαφορές μεταξύ του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα. Οι μαθητές του ιδιωτικού τομέα εμφανίζονται με σημαντικά καλύτερες επιδόσεις σε σχέση με εκείνους του δημοσίου. Για το 2007, το ποσοστό των μαθητών με καλή επίδοση («Άριστα» και «Καλά») των δημοσίων ημερησίων σχολείων είναι 54,8%, ενώ των ιδιωτικών 78,2%. Επίσης, οι μαθητές του ιδιωτικού τομέα δεν φαίνεται να διακόπτουν τη φοίτησή τους στο βαθμό που παρατηρείται στον δημόσιο τομέα. Έτσι, για το 2007, το ποσοστό των μαθητών που διέκοψαν αδικαιολόγητα τη φοίτησή τους από τα δημόσια ημερήσια γυμνάσια είναι 3,3%, έναντι 0,3% των ιδιωτικών.

ΛΥΚΕΙΑ:

- Εξετάζοντας την επάρκεια της υλικοτεχνικής υποδομής, τα ιδιωτικά σχολεία, ημερήσια και εσπερινά φαίνεται να υπερέχουν των δημοσίων ως προς τα εργαστήρια συνολικά (2,8 εργαστήρια ανά σχολική μονάδα έναντι των 2,2 των δημοσίων ημερησίων), αλλά και ως προς τις λοιπές υποδομές (2,3 υποδομές ανά σχολική μονάδα αντί των 1,3 των δημοσίων ημερησίων για το 2007).
- Εξετάζοντας το προσωπικό των ημερησίων λυκείων, η εικόνα που παρατηρήθηκε είναι παρόμοια με εκείνη των νηπιαγωγείων, των δημοτικών και των γυμνασίων. Τα ιδιωτικά λύκεια εμφανίζονται να μην επενδύουν στο διδακτικό προσωπικό στο βαθμό που επενδύει ο δημόσιος τομέας. Χαρακτηριστικό είναι πως τα πρώτα παρουσιάζουν μεγαλύτερη αναλογία μαθητών ανά τμήμα (21,2 μαθητές έναντι των 20,9 μαθητών για το 2007) και διδακτικού προσωπικού ανά σχολική μονάδα (19,9 έναντι του 22,4) σε σχέση με τα δημόσια λύκεια. Αντίθετα, τα δημόσια λύκεια υπολείπονται των ιδιωτικών ως προς το βοηθητικό προσωπικό που απασχολούν, αφού εμφανίζουν αναλογία ανά σχολική μονάδα ίση με 2,1, ενώ η αντίστοιχη αναλογία των ιδιωτικών είναι 7,9 άτομα ανά μονάδα.
- Ως προς τον μαθητικό πληθυσμό παρατηρούνται σημαντικές διαφορές μεταξύ του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα. Οι μαθητές του ιδιωτικού τομέα εμφανίζονται με σημαντικά καλύτερες επιδόσεις σε σχέση με εκείνους του δημοσίου. Για το 2007, το ποσοστό των μαθητών με καλή επίδοση («Άριστα» και «Καλά») των δημοσίων ημερησίων σχολείων είναι 33,3%, ενώ των ιδιωτικών 56,5%. Επίσης, οι μαθητές του ιδιωτικού τομέα δεν φαίνεται να διακόπτουν τη φοίτησή τους στο βαθμό που παρατηρείται στον δημόσιο τομέα. Έτσι, για το 2007, το ποσοστό των μαθητών που διέκοψαν αδικαιολόγητα τη φοίτησή τους από τα δημόσια ημερήσια λύκεια είναι 1,6%, ενώ των ιδιωτικών 0,2%.

ΤΕΕ:

- Εξετάζοντας την επάρκεια της υλικοτεχνικής υποδομής η εικόνα δεν είναι όμοια με συγκρίσεις που κάναμε σε προηγούμενα Υποσυστήματα. Από τη μία, οι δημόσιες μονάδες φαίνεται να διαθέτουν περισσότερα εργαστήρια αναλογικά με τις σχολικές μονάδες (1,5 εργαστήρια / μονάδα το 2007) σε σχέση με τις ιδιωτικές (1,4), ενώ ως προς τις λοιπές υποδομές υπερέχει ο ιδιωτικός τομέας με 1,5 υποδομές / μονάδα έναντι των 0,9 των δημοσίων.

- Εξετάζοντας το προσωπικό των ημερήσιων ΤΕΕ-ΕΠΑΛ, δεν έχουν παρατηρηθεί σημαντικές διαφορές. Η αναλογία μαθητών ανά εκπαιδευτικό εμφανίζεται καλύτερη στις ιδιωτικές μονάδες με 3,3 μαθητές/εκπαιδευτικό σε σχέση με τις δημόσιες (4,7 μαθητές / εκπαιδευτικό). Αντίθετα, τα ιδιωτικά ΤΕΕ-ΕΠΑΛ υπολείπονται των δημοσίων ως προς το βοηθητικό προσωπικό που απασχολούν, αφού εμφανίζουν αναλογία ανά σχολική μονάδα ίση με 2,0 ενώ η αντίστοιχη αναλογία των δημοσίων είναι 2,2 άτομα ανά μονάδα.
- Ως προς τον μαθητικό πληθυσμό παρατηρούνται σημαντικές διαφορές μεταξύ του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα. Οι μαθητές του ιδιωτικού τομέα εμφανίζουν σημαντικά καλύτερες επιδόσεις σε σχέση με εκείνους του δημοσίου. Για το 2007, το ποσοστό των μαθητών με καλή επίδοση («Άριστα» και «Καλά») των δημοσίων ημερησίων σχολείων είναι 14,5%, ενώ των ιδιωτικών 47,3%. Για τους μαθητές που διακόπτουν αδικαιολόγητα τη φοίτησή τους δεν είναι υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία ανά τύπο σχολείου, και κατά συνέπεια δεν είναι δυνατή η σύγκριση των δύο πληθυσμών.